

Міністерство культури України
Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«МУЗЕЙ ЯК ЦЕНТР РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ І НАУКИ»

МАТЕРІАЛИ
КОНФЕРЕНЦІЇ
30 жовтня 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНИЙ
ЗАПОВІДНИК «ПЕРЕЯСЛАВ»

**МУЗЕЙ ЯК ЦЕНТР РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ І НАУКИ**

Матеріали
III Міжнародної наукової інтернет-конференції
30 жовтня 2025 року

Переяслав, 2025

Музей як центр розвитку культури і науки [Текст] : [Матер. III Міжнар. наук. інтернет-конф. (Переяслав, 30 жовтня 2025 р.)] / НІЕЗ «Переяслав», Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного. – Переяслав, 2025. – 78 с.

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
(протокол № 7 від 01.11.2024 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Марина Навальна, докторка філологічних наук, професорка, заступниця генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» з науково-методичної роботи;

Ігор Гайдаєнко, кандидат історичних наук, учений секретар Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Андрій Кузьменко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Сергій Кикоть, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (відповідальний за випуск).

До збірника увійшли матеріали III Міжнародної наукової інтернет-конференції «Музей як центр розвитку культури і науки», яка проходила 30 жовтня 2025 року на базі науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Матеріали вміщують наукові розвідки дослідників, у яких проаналізовані інтеграція цифрових технологій у музейну діяльність, креативні індустрії в музейній галузі, інновації у музейній роботі, особливості діяльності музейних закладів в умовах військового стану в Україні, окремі регіональні етнографічні студії тощо.

Для музейних працівників, краєзнавців, істориків.

3. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2007. 250 с.

4. Прищепя О. Вулицями Рівного: погляд у минуле. Рівне: Волинські обереги, 2006. С. 118–120.

5. Chodkiewicz A. Nauka robienia piwa. Warszawa: W Druk. XX. Pijarów, 1811.

УДК 069.1:005.591.6:316.7(477)

Віра Сарнавська,

здобувачка освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Рівненського державного гуманітарного університету

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МУЗЕЙНІЙ СФЕРІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Аналізується інноваційний менеджмент у музейній сфері як важливий сегмент розвитку соціокультурної практики в сучасній Україні; наголошується на технологіях його використання, системі прогнозування. Акцент зроблено на виявленні ролі музейних установ у суспільстві.

Ключові слова: музейна мережа, інноваційний менеджмент, соціокультурна практика.

The innovative management in the museum sphere is analyzed as an important segment of the development of socio-cultural practice in modern Ukraine; the technologies of its use, the forecasting system are emphasized. The emphasis is placed on identifying the role of museum institutions in society.

Keywords: museum network, innovative management, socio-cultural practice.

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації культурна сфера України зазнає трансформацій, що зумовлює потребу у впровадженні інноваційних підходів до менеджменту музейної діяльності. Музеї перестають бути лише зберігачами історичних артефактів та перетворюються на інтерактивні центри соціальної, освітньої та комунікаційної взаємодії. Менеджмент соціокультурної сфери відіграє ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності музеїв, їхньої здатності залучати аудиторію,

формувати культурний капітал та сприяти розвитку регіональної ідентичності [1; 4].

Сучасна музейна сфера України переходить від концепції «зберігання» до моделі інтерактивного культурно-комунікаційного хабу, що функціонує за принципами креативної економіки та соціального підприємництва. В умовах війни та глобальних криз українські музеї виконують функцію культурного фронту, захищаючи ідентичність та формуючи колективну пам'ять [3; 7].

Інноваційний менеджмент у музеях перестає бути адміністративною функцією і набуває ознак стратегічного лідерства, орієнтованого на створення доданої вартості через освітні програми, VR/AR-технології, мультимедійні виставки та залучення аудиторії через цифрові платформи. Вони не лише репрезентують спадщину, а й конструюють новий культурний наратив, здатний впливати на туристичну привабливість, інвестиційний потенціал та міжнародний імідж [2; 6].

Музей виступає не пасивним споживачем бюджетного фінансування, а активним економічним агентом, що генерує нематеріальні активи, формує культурний капітал і забезпечує соціальну згуртованість через інклюзивні програми та інтерактивні формати. Музей більше не обмежується штатними працівниками [6].

Перспективною є концепція, де цифровізація поєднана з гуманізацією: технології працюють на емоційний досвід, а відвідувач стає співтворцем контенту. Такий музей функціонує як соціальний медіатор, простір діалогу та генератор культурних смислів [5].

Отже, сучасний музейний менеджмент в Україні є важливим чинником соціокультурного розвитку та формування національної ідентичності. Інноваційні підходи дозволяють музеям не лише зберігати культурну спадщину, а й активно інтегруватися у світовий культурний простір. Використання цифрових технологій, розвиток партнерств та впровадження креативних проєктів є запорукою модернізації музейної сфери.

Перспективи подальшого розвитку пов'язані з посиленням інтерактивності, індивідуалізацією музейних послуг та орієнтацією на потреби різних груп населення. Інноваційний менеджмент у музейній сфері – це не лише засіб модернізації інституцій, а ключовий фактор культурної безпеки, національної ідентичності та конкурентоспроможності України в глобальному культурному просторі. Таким чином, музейна сфера виступає ключовим елементом соціокультурного менеджменту та стратегічним ресурсом національного розвитку.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995. № 249/95-ВР (в редакції 2020 р.).
2. Закон України «Про культуру» від 14.11.2012 № 2778-VI (із змінами).
3. Качковська Я. О. Розвиток концепції цифрових музеїв: історіографічний огляд. *Культурологічний альманах*. 2024. № 1(9). С. 101–106. DOI: 10.31392/cult.alm.2024.1.12.
4. Гриценко О. Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2019.
5. Герчанівська П. Е. Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст. монографія. Київ: НАКККиМ, 2017. 378 с.
6. Турчак О. В., Надрага М. С., Гузенко І. І. Нормативно-правова база з організації діяльності військово-історичних музеїв (кімнат бойових традицій) у Збройних Силах України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 4. С. 221–225.
7. Міністерство культури та інформаційної політики України. Стратегія розвитку культури (концептуальні матеріали). Київ : Мінкульт, 2021.

УДК 392.8(477):005.93

Анна Таборовець,
здобувачка освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Рівненського державного гуманітарного університету

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРЯДОВОГО ХЛІБА ПОЛІССЯ І ПОДІЛЛЯ

Досліджено регіональні особливості обрядового хліба Полісся та Поділля в контексті сучасної соціокультурної практики. Визначено еволюцію інституційних моделей підтримки традицій: від релігійно-громадської легітимзації та радянського державного патронажу до сучасної системи охорони нематеріальної культурної спадщини. На основі аналізу локальних коровайних практик запропоновано авторський інструментарій публічної презентації обрядів, що включає «сценарні карти», модульні блоки та цифрову фіксацію. Доведено доцільність поєднання автентичних регіональних знань із сучасними методами менеджменту для підвищення туристичної привабливості та збереження живої традиції в громадах.

ЗМІСТ

Сергій Виткалов, Володимир Виткалов УСТАНОВИ КУЛЬТУРИ І ОСВІТИ РЕГІОНУ У ЧАС ВІЙНИ: З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ	3
Максим Главацький БОНДАРСТВО ЯК ДЕРЕВООБРОБНЕ РЕМЕСЛО СЛОВІДСЬКОЇ УКРАЇНИ В ЕКСПОЗИЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ УКРАЇНИ	7
Ольга Гудзій ФОНДОВА КОЛЕКЦІЯ ВИШИВАНOK РЖИЩІВСЬКОГО АРХЕОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ЯК ДЖЕРЕЛО ІДЕНТИЧНОСТІ КРАЮ	14
Олександр Іщук ВИКЛИКИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ТУРИЗМІ	24
Сергій Кикоть ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МУЗЕЇВ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ	30
Сергій Козлинець КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ОСНОВА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО БРЕНДУ РЕГІОНУ	34
Тамара Кондратенко, Наталія Кондратенко, Роман Прохватило ДО ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ ПЕРСЬКОЇ ЗБРОЇ З КОЛЕКЦІЇ ПОЛТАВСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО	36
Андрій Кузьменко МУЗЕЙ У ВИМІРІ ОРГАНІЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ ФРЕНКА ЛЛОЙДА РАЙТА	46
Каріна Мохначук КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ І КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА РЕГІОНУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	49
Галина Онікієнко МЕДІАМУЗЕЙ: ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МУЗЕЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	51
Іванна Самоїл СМАК ІСТОРІЇ У КЕЛИХУ: МУЗЕЙ ХМЕЛЯРСТВА ТА ПИВОВАРІННЯ ВАТ «РІВЕНЬ» (М. РІВНЕ)	55
Віра Сарнавська ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МУЗЕЙНІЙ СФЕРІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	60

Анна Таборовець РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРЯДОВОГО ХЛІБА ПОЛІССЯ І ПОДІЛЛЯ	62
Світлана Чміленко КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ МУЗЕЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	67
Катерина Шеліган МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО ІННОВАЦІЇ В МУЗЕЙНІЙ, БІБЛІОТЕЧНІЙ, КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВІЙ, ТЕАТРАЛЬНО- КОНЦЕРТНІЙ ТА ІНШИХ СФЕРАХ	73

Музей як центр розвитку культури і науки [Текст] : [Матер. III Міжнар. наук. інтернет-конф. (Переяслав, 30 жовтня 2025 р.)] / НІЕЗ «Переяслав», Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного. – Переяслав, 2025. – 78 с.

Враховуючи свободу наукової творчості редколегія приймає до друку публікації та статті тих авторів, думки яких не в усьому розділяє.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

Передрук і відтворення опублікованих матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на збірник матеріалів наукової конференції «Музей як центр розвитку культури і науки».

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Адреса оргкомітету:

вул. Т. Шевченка, 8, м. Переяслав,
Бориспільський р-н, Київська обл., Україна, 08400
E-mail: niez_conferences@ukr.net

Матеріали конференції розміщені на сайті

Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
<https://www.niez.com.ua>

Коректори: А. В. Кузьменко, С. М. Кикоть
Комп'ютерна верстка: С. М. Кикоть
Дизайн обкладинки: І. В. Гайдаєнко

